

d ů v o d ů:

Nižší soudy zjistily, že žalovaný smlouvou ze začátku září 1930 najal od žalobce tovární místnosti na dobu od 1. října 1930 do 31. prosince 1931 za roční nájemné 12.000 Kč a za příspěvek 30.000 Kč na vykonané adaptace a investice, splatný dne 1. října 1930. Podle zjištění nižších soudů zaplatil žalovaný na tento příspěvek 15.000 Kč. Námitky žalovaného proti požadovanému nedoplatku příspěvku neuznaly nižší soudy za opodstatněné právem. Pokud jde o námitku zkrácení přes polovici pravé ceny (§ 934 obč. zák.), buduje žalovaný tuto námitku na tom, že nájemní smlouvu se žalobcem dělí na dvě smlouvy, na smlouvu, kterou tovární místnosti najal za nájemné 12.000 Kč, a na smlouvu o příspěvku na adaptace a investice. Protože adaptace a investice neměly prý pro něho cenu, an prý jich ani neužíval, dovozuje žalovaný neplatnost ujednání o příspěvku, pokud se týče neplatnost svého závazku k jeho placení pro zkrácení přes polovici pravé ceny. Avšak dělit smlouvu se žalobcem tak, jak činí žalovaný, nelze. Smlouva o nájmu byla jednotná, smluvené plnění na straně žalobcově bylo jediné a jednotné, přenechání užívání továrních místností žalovanému, a jen úplata žalovaného byla smluvena dvojího způsobu, nájemné, podle období splatné, a adaptační příspěvek splatný předem a najednou. Smlouvou nebyly dány do nájmu jako jeho předmět adaptace a investice. Mohla by tudíž námitka zkrácení přes polovici vznesena býti jen ohledně celé smlouvy a nemůže čeliti proti její části, vlastně proti jedné části smluvního závazku žalovaného. Jen tím, že by celé smlouvě bylo pro zkrácení přes polovici odporováno, bylo by lze dosíci, k čemu námitka zkrácení přes polovici podle zákona směřuje a čeho námitka ta má docíliti (§ 934 obč. zák.), totiž zrušení smlouvy a zřízení předešlého stavu. Toho by při ponechání nájmu a nájemného v platnosti za rozvázání jen závazku k placení příspěvku, jak tomu chce žalovaný, docíleno nebylo. Zkrácení přes polovici jen ohledně závazku k placení příspěvku nemělo místa a nižší soudy, byť i z jiných důvodů, jež rozebíráti již netřeba, právem neuznaly námitku za opodstatněnou.

Čís. 12955.

Výměnkář má podle povahy věci bydleti tam, kde má výměnkářský byt. Odstěhuje-li se jinam, jest povinen, by, žaluje o peněžitou náhradu výměnku, opodstatnil, proč se musel z místa toho odstěhovati, pokud se týče, že musí žíti na jiném místě a v těch poměrech, vzhledem k nimž požaduje náhradu vyšší, než jakou hodnotu má výměnek v místě původního plniště.

(Rozh. ze dne 26. října 1933, Rv I 858/32.)

Žalobkyně, odstěhovavši se z V. do O. v Sasku, domáhala se na žalovaných peněžní náhrady za naturální výměnek za dobu tří a půl roku, zejména za byt, který měla zajištěný ve V. Procesní soud

prvé stolice přisoudil žalobkyni plnou náhradu výloh, jež měla s bytem v O., celkem 4.536 Kč, dále náhradu za to, že si nemohla držeti kozu, a náhradu za bramborovou sklizeň. O d v o l a c í s o u d vyhověl částečně odvolání žalovaných a přisoudil žalobkyni náhradou za byt jen hodnotu, již měla světnice ve V., celkem 1.400 Kč.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání žalobkyně.

D ů v o d y:

Jde o peněžní náhradu za naturální výměnek, zejména za byt, který měla žalobkyně zajištěný ve V. Výměnkář má podle povahy věci bydleti tam, kde má výměnkářský byt. Odstěhuje-li se jinam, takže nemůže míti výměnek naturální, jest povinen, by, žaluje o peněžitou jeho náhradu, opodstatnil, proč se musel z místa toho odstěhovati, pokud se týče, že musí žíti na jiném místě a v těch poměrech, vzhledem k nimž požaduje náhradu částkou vyšší, než jakou hodnotu má výměnek v místě původního plniště. Podle obsahu spisů jest správný předpoklad odvolacího soudu, — a v tomto směru vytýká dovolatelka neprávem napadenému rozsudku rozpor se spisy (§ 503 čís. 3 c. ř. s.) — že žalobkyně neuvedla konkrétní okolnosti, z nichž by bylo lze souditi, že jí nebylo lze najmouti si světničku ve V., držeti si kozu a pachtovati si kousek pole. Žalobkyně v první stolici ani netvrdila, že neměla tolik peněz, by si nemohla ve V. platiti byt. Okolnosti, které jí přiměly, že se z V. odstěhovala do O. v Sasku, kde jest dražší než ve V, a kde si nemůže chovati kozu ani pachtovati pole, uvedla žalobkyně teprve v řízení opravném, a nebylo lze k nim přihlížeti jako k nepřípustným novotám,

Čís. 12956.

Domáháno-li se v žalobě zaplacení částky nepřevyšující 20.000 Kč a teprve po ústním jednání u dovolaného soudu a po postoupení rozepře podle § 261, šestý odstavec, c. ř. s. příslušnému soudu, když byl tímto soudem (samosoudcem) nařízen rok k ústnímu jednání, byla rozšířena žaloba nad 20.000 Kč, načež projednal věc senát, — jde o zmatek podle § 477 čís. 2 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 26. října 1933, Rv I 163/33.)

Podle žaloby podané u krajského soudu civilního v Praze domáhala se žalobkyně na žalované bance zaplacení částky 7.040 Kč s přísl. Teprve po ústním jednání ze dne 13. listopadu 1930 a po postoupení rozepře krajskému soudu obchodnímu v Praze podle § 261 c. ř. s., když tímto soudem (samosoudcem) byl nařízen rok k ústnímu jednání na den 15. dubna 1931, rozšířila žalobkyně v přípravném spise žalobní návrh na 22.907 Kč s přísl. Při ústním jednání z 15. dubna 1931 usnesl se pak samosoudce, maje za to, že následkem rozšíření žaloby sporná záležitost náleží před senát, že zařídí čeho třeba k pokračování jednání před senátem, načež, počínajíc